

Les monedes i xapes catalanes de necessitat (III)*

LES MONEDES DE SEGARRA DE GAIÀ

ANTONI TURRÓ I MARTINEZ

Segarra de Gaià és el nou nom que es donà, durant la guerra 1936/1939, la vila de Santa Coloma de Queralt a la comarca de la Conca de Barberà, segons acord del seu Consell Municipal en sessió del mes de novembre del 1936 essent alcalde de la vila en Joan Segura i Cantarell, nou nom aprovat pel Departament de Seguretat Interior del Govern de la Generalitat per Decret del dia 29 de desembre del 1936 i publicat al Diari Oficial de la Generalitat el 1 de gener del 1937.

Com és sabut, la gran majoria dels Ajuntaments de Catalunya ferent front al problema de la manca de menuda moneda pels canvis que provocà el conflicte bèlic que patia el país, fent emissions monetàries de curs local, gairebé sempre en paper degut a les dificultats de proveir-se en metall ja que aquest era necessari per a les indústries de guerra.

Segarra de Gaià pogué superar aquesta dificultat gràcies a la complicitat del Sr. Salvador Solà, propietari de la casa «Metalls Vídua Solà» de Barcelona, quins tallers i magatzems eren als carrers de la Fraternitat, 3, 5 i 7 i al de Montseny, 11 de la barriada de Gràcia, que era fill del poble i amic personal del Batlle en funcions Josep Niubó (àlies Ninot) el qual facilità més o menys clandestinament el metall necessari per a l'encunyació de les monedes locals.

Així és que en la sessió municipal del dia 11 de febrer del 1937 presidida pel dit Alcalde, s'acordà fer una emissió de 5.000 monedes o xapes del valor d'1 pesseta.

Aquestes monedes, de factura molt sencilla, foren encunyades en incús per una sola cara sobre cospells de llautó de Ø 25 mm. i sols hi figuren les inicials C. M. (Consell Municipal), el nom del poble i el valor nominal i estan numerades per mitjà de xifres gravades amb punxons. Per a fer ressortir la inscripció de la llegenda les lletres i xifres foren esmaltades en negre.

* Vegeu: ACTA NUMISMATICA-11 (p. 223) i ACTA NUMISMATICA-12 (p. 211).

Aquestes peces s'exhauriren rapidament i el Consell Municipal decidí fer-ne una nova emissió de 5.000 monedes més també del valor d'1 pesseta. Aquesta vegada el metall que proporcionà el Sr. Solà fou el coure. Aquestes noves monedes d'un format lleugerament més petit que les anteriors car fan 23 mm. de diàmetre, són d'una presentació més acurada i si bé encunyades també per una sola cara, ara ho són en relleu veient-se en el camp central, dins d'un cercle i a mena d'escut, les quatre barres catalanes remuntades pel valor de canvi amb la llegenda circular «Consell Municipal - Segarra de Gaià».

Aquesta nova emissió no fou encara suficient per a satisfer les necessitats de la població i el Consell Municipal acordà fer-ne una nova emissió de 5.000 monedes més. Aquesta vegada també s'hagué de canviar el metall ja que la casa Solà que procurava la matèria prima sols pogué proporcionar cupro-níquel.

La presentació i l'encuny d'aquesta tercera emissió de monedes és idèntica al de la segona o sia les de coure.

1.ª emissió
llautó



2.ª i 3.ª emissió
coure i cupro-níquel



Totes aquestes monedes foren encunyades per la casa Armadans quins tallers eren a la baixada de Cervantes, núm. 2 de Barcelona la qual confeccionà també els encunys.

Així tenim que en total s'encunyaren 15.000 monedes o sia per un import total de 15.000 pessetes, el que representava, tenint en compte que el nombre de pobladors de Santa Coloma era, l'any 1936, de 3.467 habitants, que cada ciutadà podia disposar de 4 monedes.

Assenyalem, com a curiositat força simpàtica, que aquestes monedes eren anomenades popularment «segarretes».

Pel setembre del 1937 trobant-se molt a mancar valors divisionaris més petits a fi d'agilitzar els canvis, el Consell Municipal decidí emetre monedes de 50 cèntims i de 25 cèntims però aquesta vegada la casa Solà no pogué proporcionar la matèria prima en metall i aquests dos nous valors foren emesos en paper.

Malgrat l'ordre de retirada en el termini d'un mes, de totes les monedes locals decretada pel govern central espanyol a primers de gener del 1938, les monedes segarrenques no foren retirades de la circulació fins al dia 10 de gener del 1939 segons fixà el Consell Municipal en la seva sessió del dia 8 de desembre del 1938 en que s'aprovà la seva retirada total i definitiva, essent doncs el monetari de Segarra de Gaià un dels més tardanament retirats de tot Catalunya.